

fader gregorius mirakelsamling

»Fastän det nästan har hänt sist, är det tjänligt att allra först berätta om orsaken till att nedanstående mirakler offentliggöras först nu och icke tidigare.«

Text: Lin Annerbäck

Så inleds den samling av mirakel som finns bevarad från dominikanernas konvent (kloster) i Stockholm. Dominikanerna, som också kallades svartmunkar efter den svarta munkkåpa de bar, hade sitt säte i Gamla stan, ungefär där Storkyrkoskolan ligger i dag.

I citatet berättas vidare om den händelse som inträffade under pestens svåra härjningar år 1421:

En av klostrets bröder, fader Gregorius drabbades då av bölder i ljumsken, pestens bölder som oftast innebar döden. Den svårt plågade Gregorius trodde att hans dagar var räknade och fick dåligt samvete för att han inte berättat om de mirakler han nedtecknat. Han lovade Gud att om han bara blev frisk så skulle han berätta för människorna om alla Guds välgärningar som fanns nedtecknade i mirakelsamlingen. Och så fort han gett sitt löfte kände han sig bättre. Efter en tid brast bölden i ljumsken och han blev mirakulöst nog frisk.

Fader Gregorius såg detta som ett tecken på Guds välgärning. Han kände »att den gudomliga nådens finger rört honom, och insåg, såsom tillbörligt var, att han var förpliktad att infrå löftet; han lät därför i detta häfte offentliggöra allt det nedanstående«.

»Och så fort han gett sitt löfte kände han sig bättre. Efter en tid brast bölden i ljumsken och han blev mirakulöst nog frisk.«

Undergörande altarbild

Stora delar av klostret där detta händelse revs år 1547 i samband med reformationen, men än i dag finns det kvar två källarum som troligen har använts som härbärge. I klosterkyrkan fanns nämligen en känd altarbild. Den var av rent silver, föreställde Kristi korsnedtagning och kallades Helga lösen.

Vid denna altarbild skedde de mirakler som fader Gregorius berättade om och människor vallfärdade till Helga lösen för att bli friska från lyten och sjukdomar.

I mirakel nummer åtta berättas om Birger Blåpannas dotter. Hennes högra öga hade svullnat upp och hängde ut på kinden. Där hängde ögat under lång tid och under tiden ruttnade ögonhålan. Flickans förskräckta föräldrar lovade gåvor till Helga lösen och kort tid efteråt återvände ögat friskt och sunt till sin naturliga plats. Fullt seende och med ansiktets skönhet i behåll kom flickan med släktingar till korsnedtagningsbilden och lämnade de utlovade gåvorna.

I miraklerna kommer människors omtanke om sina barn, släktingar och husdjur fram.

Mirakel nummer 43 handlar om Sven i Björknäs som fann sin häst döende i en plötslig sjukdom. Genom att lova en vaxhäst till altarbilden tillfriskande hästen och kunde med fulla krafter återuppta sitt vanliga arbete. Det gällde

Fader J. Paillard klädd i dominikanernas ordensdräkt. Svartbrödraklostrets härbärke år 2005. Foto:

dock att uppfylla löftet till korsnedragningsbilden. Det fick bonden Olov i Länna socken erfara. Hans hustrus kropp hade svällt upp så att hela skinnet brast och gråtande lovade Olov en ko till Helga lösen. Hustrun tillfrisk-

nade, men paret infriade inte sitt löfte. Kvinnan råkade då ut för samma sjukdom igen! Bonden upprepade sitt löfte och när hustrun blivit helt återställd vallfärdade hon till klostret med en ko – frommare än någonsin tidigare.

I dag är svartbrödernas härbärke en filial till Stockholms medeltidsmuseum. Var Helga lösen finns vet vi inte. Altartavlan försvann när Gustav Vasa lät konfiskera brödernas dyrbarheter år 1528.